

Handleiding Scans Versterken kwaliteitscultuur

Inhoud document

Uitleg over de scans en hoe deze te gebruiken

Het NCP EQAVET heeft twee scans ontwikkeld om teams te stimuleren aan de slag te gaan met onderwijskwaliteit en kwaliteitscultuur. In dit document staat uitgelegd wat de scans inhouden en hoe deze te gebruiken zijn in een traject voor het versterken van kwaliteitscultuur in onderwijsteams. Naast de scans heeft het NCP andere handreikingen en tools ontwikkeld, die ook gebruikt kunnen worden voor het versterken van kwaliteitscultuur in teams.

Let op! Het gesprek met het team is vooral belangrijk. De scans zijn daarbij een goed hulpmiddel.

Visie op onderwijskwaliteit – wat verstaan we daaronder?

Mensen die in het onderwijs gaan werken, doen dat vanuit bepaalde motieven, die hen aan het hart liggen, bijvoorbeeld om de volgende generatie vakmensen op te leiden, om jonge mensen voor te bereiden op een plek in de maatschappij of omdat ze liefde voor hun vak hebben. Bij sommigen is die oorspronkelijke motivatie - ook na jaren werken in het onderwijs - nog springlevend. Bij anderen is hij een beetje onder het stof van de dagelijkse routine verdwenen. Visie op onderwijskwaliteit is een inspirerend en gedeeld beeld van wat voor het team de kwaliteit van het onderwijs bepaalt. Het werk als docent in een team wordt boeiender als de visie op wat voor het team kwaliteit is, weer onder het stof vandaan komt en het team tot een gezamenlijke visie komt.

Wat verstaan we onder kwaliteitscultuur?

Bij kwaliteitscultuur gaat het om de vanzelfsprekende, gezamenlijke en voornamelijk impliciete wijze waarop een team werkt aan het realiseren van onderwijskwaliteit. De aanpak van een team om kwaliteit te realiseren kan bijvoorbeeld mensgericht zijn of juist meer gericht op procesbeheersing. In de aanpak waar het team zich het meest prettig bij voelt, komen gezamenlijke waarden en betekenisgeving tot uitdrukking die de teamleden op basis van ervaringen met elkaar delen.

Scans invullen ter voorbereiding op het gesprek

De scans dagen teamleden uit om na te denken over de onderwerpen om vervolgens het gesprek met elkaar aan te gaan. Ze zijn ter voorbereiding op het gesprek met het team.

Scan Visie op onderwijskwaliteit

De Scan Visie op onderwijskwaliteit beoogt het team te helpen ontdekken waarom het team doet wat het doet. Het gaat om vragen zoals: Waar gaan jullie voor als team? Wat willen jullie graag met jullie onderwijs bereiken? Wat drijft jullie? Het gaat om de GEWENSTE situatie. Teamleden

denken hier eerst individueel over na door de scan in te vullen. Vervolgens gaan ze met behulp van dit soort vragen in gesprek met elkaar om tot een gezamenlijke visie op onderwijskwaliteit te komen.

In de scan zijn per thema vier stellingen uitgewerkt. Er kan gekozen worden voor de antwoorden:

- Belangrijk
- Belangrijker
- Belangrijkst
- Allerbelangrijkst

Per blok van vier stellingen mogen deze antwoorden telkens één keer gekozen worden. Van deze vier mag je er maar één uitkiezen die jij het allerbelangrijkste vindt in de gewenste situatie. Het kan zijn dat de neiging opkomt om meerdere stellingen belangrijk of heel belangrijk te vinden, maar de scan wil juist stimuleren om keuzes te maken. Ga daarbij uit van het idee dat het niet mogelijk is om voor alles voor 100% te gaan. Veel onderwerpen zijn belangrijk, maar waar wil je écht voor gaan als team? Het maken van keuzes is juist goed, want dat geeft richting en focus. Wat is jullie specifieke plus bovenop het onderwijs dat jullie verzorgen? Wat is het wat jullie onderscheidt van andere teams?

Scan Visie op kwaliteitscultuur

De Scan Visie op kwaliteitscultuur brengt de HUIDIGE situatie rond kwaliteitscultuur in kaart en helpt om het gesprek binnen het team op gang te brengen over hoe het team gewend is om samen te werken aan het realiseren van kwaliteit. De scan daagt wederom de teamleden uit om na te denken over hoe zij naar de situatie kijken. Dit keer gaat het om de huidige situatie, zoals deze nu is. Na het invullen van de scan gaat het team wederom in gesprek. Het team bepaalt met elkaar wat de manier van werken is en hoe de kwaliteitscultuur eruit ziet. Het team bepaalt wat sterke punten zijn en wat het graag wil behouden en welke ontwikkelpunten er zijn, die ze graag willen aanpakken.

Per stelling wordt je gevraagd om aan te geven in hoeverre iets de gewoonte is voor jullie als team op dit moment. Het gaat erom dat teamleden antwoorden VANUIT HUN EIGEN OOGPUNT, dus wat hun eigen kijk erop is. Wat vind jij dat het meest van toepassing is op het team op dit moment? Bij deze scan is het mogelijk om een antwoord vaker te kiezen (in tegenstelling tot de andere scan waarbij men gevraagd wordt om een keuze te maken). De scan geeft een eerste beeld van hoe het team denkt samen te werken aan het realiseren van kwaliteit. Uiteraard is het belangrijk dat het team hierover in gesprek gaat en dit beeld aanvult en verdiept.

Voor het begeleiden van het gesprek in het team

Stel vragen als: wat valt op? Waar hebben de meeste teamleden aangegeven dat zij tevreden zijn, welke onderdelen scoren bij de meeste teamleden 'allerbelangrijkst of helemaal eens'? Bevraag teamleden op deze onderwerpen. Bijvoorbeeld: Wat maakt dat je bij 'onderling samenwerken' hebt

aangegeven dat je het helemaal eens bent? Of: Wat maakt dat je bij 'proces van opleiden uitvoeren' hebt aangegeven dat je het ermee eens bent dat we ons onderwijs uitvoeren zoals we het van tevoren ontworpen hebben? Kun je dit toelichten met voorbeelden? Waar blijkt dit uit? Hoe lang doen we dit al zo volgens jou? En doen we het echt, of zou je graag willen dat we het doen of doen slechts een aantal teamleden het? et cetera. Kijk ook naar de stellingen waarop minder positief is gescoord. Ga daar ook met elkaar over in gesprek. Welke onderwerpen scoorden bij de meeste teamleden 'helemaal oneens'? Klopt het inderdaad dat we dat niet doen? Wat vinden we daarvan? Wat maakt dat we het niet doen? Vraag door tot je elkaar goed begrijpt. Kom vervolgens met elkaar tot enkele conclusies: wat is onze visie op onderwijskwaliteit? Wat vinden we écht belangrijk? Of wat is onze manier van werken? Wat zijn we gewend om te doen? Welk type kwaliteitscultuur past daar het beste bij: procesgericht, resultaatgericht, mensgericht, innovatiegericht? Bekijk ook of jullie daar tevreden mee zijn. Wat is jullie kracht als team, waar zijn jullie goed in? Kijk daarna ook naar de minder goede kanten van jullie manier van werken als team: Wat gaat er minder goed? Wat zijn onze valkuilen? Waardoor komt dat? Vinden we dat erg? Wat zouden we daarmee willen?

Vervolg

Op basis van de scans en het gesprek met elkaar heeft het team beter in beeld gebracht wat de visie van het team op onderwijskwaliteit is en wat de huidige kwaliteitscultuur is van het team, wat ze daar sterk in vinden en welke ontwikkelpunten het team ziet. De visie op onderwijskwaliteit is een belangrijke basis voor het stellen van doelen die het team nastreeft. De kwaliteitscultuur bepaalt voor een groot gedeelte hoe het team (wil) samenwerken om deze doelen te bereiken. Benut de inzichten uit de scans om tot een plan te komen.